

K-IRN.5142.132.2024.KH

Krosno, 24 KWI. 2024

n0414

RPW/2661/2024 P
Data: 2024-04-25

Pan Jan Mazur
Nadleśniczy
Nadleśnictwo Lesko z/s w Łączkach,
Łączki 8, 38-600 Lesko.

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków z siedzibą w Przemyślu Delegatura w Krośnie, w załączeniu przesyłamy decyzję - pozwolenie na wykonanie prac zabezpieczających ruin zamczyska Sobień w Manastercu z dnia 30 listopada 2023 r., znak: K-IRN.5142.333.2023.KH z klauzurą ostateczności.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Podkarpackiego
Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

Łukasz Dzik
KIEROWNIK DELEGATURY W KROŚNIE

K-IRN.5142.333.2023.KH

DECYZJA

Na podstawie art. 6 ust. 1 pkt. 1 lit. d pkt. 3 lit. a, art. 7 pkt. 1, art. 89 pkt. 2, art. 92 ust. 6, art. 93 ust. 1 oraz art. 36 ust. 1 pkt. 1) ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (T.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 840 ze zmianami), Upoważnienia Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 1 października 2015 r., oraz Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (T.j. Dz. U. z 2021, poz. 81), jak również art. 104 Kodeksu postępowania administracyjnego (T.j. Dz. U. z 2023, poz. 775 ze zmianami), a także art. 104 Kodeksu postępowania administracyjnego, po rozpatrzeniu wniosku Nadleśnictwa Lesko z/s w Łączkach z dnia 30 listopada 2023 r. o wydanie pozwolenia na wykonanie prac zabezpieczających ruin zamczyska Sobień w Manastercu

pozwalam

Nadleśnictwu Lesko z/s w Łączkach na wykonanie prac zabezpieczających w obrębie ruin zamku Kmitów w Manastercu (zamek Sobień) na terenie działek nr ew. 87, 473 i 86/6 w następującym zakresie:

- a) usunięcie roślinności i innych nawarstwień biologicznych z powierzchni ścian;
 - b) oczyszczenie murów z rozluźnionych i odpadających elementów wątku i fragmentów zaprawy.
 - c) Miejscowe podmurowanie strefy posadowienia ścian na istniejących fundamentach lub istniejącym podłożu skalnym z nawiązaniem się do istniejącego lica murów i odtworzeniem naroży ściany lub ościeży otworu;
 - d) uzupełnienie ubytków w wątku warstwy licowej ścian;
 - e) miejscowa rekonstrukcja nadproży (łuków odcinkowych) otworów okiennych i drzwiowych jako przewiązanie zachowanych wolnostojących fragmentów muru;
 - f) rekonstrukcja ubytków dolnych fragmentów betonowych węgarów przejścia w ścianie w osi C w oparciu o zachowaną formę węgarów;
 - g) wykonanie na koronie ściany w osi F w strukturze wewnętrznego przekroju muru opus emplectum (nad zrekonstruowanymi nadprożami) wieńca żelbetowego kotwiącego (spinającego) rozwarstwiające się części ściany jako kotwa łącząca odrywający się od głównego korpusu ściany fragment muru od strony północno-wschodniej;
 - h) wypełnienie pustek w murze nie nadających się do przemurowania metodą iniekcji przy zastosowaniu zaprawy z trassem;
 - i) uzupełnienie spoinowania warstw licowych wszystkich ścian przy zastosowaniu zaprawy z trassem;
 - j) zabezpieczenie odsłoniętej struktury przekroju muru opus emplectum w górnych strefach ścian – impregnacja przekroju odsłoniętej struktury wewnętrznej muru bezbarwnym impregnatem na bazie silanów/siloksanów wymieszanych w rozpuszczalniku organicznym oraz ukształtowanie w zaprawie na styku warstwy wewnętrznej muru z warstwami licującymi ścian rynienek odprowadzających wodę opadową i roztopową poza obręb ściany;
 - k) remont mocowania siatki zabezpieczającej mur nad zadaszeniem wejścia głównego,
- wg ekspertyzy technicznej i projektu zabezpieczenia ruin wykonanych przez mgr inż. Tomasza Lenia, stanowiących załączniki do niniejszego pozwolenia.

Warunki pozwolenia:

1. W przypadku konieczności wykonania robót ziemnych związanych z pracami przy posadowieniu ruin (lit. c sentencji decyzji) wszelkie prace będą wymagały uzyskania odrębnego pozwolenia na prowadzenie badań archeologicznych wykonywanych przez uprawnionego

badacza na podstawie programu prac archeologicznych dołączonego do wniosku o wydanie tego pozwolenia.

2. Przy wyborze osób wykonujących prace zabezpieczające (restauratorskie) należy zastosować kryterium posiadania przez nie uprawnień i kwalifikacji, o których mowa w art. 37a) ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.
3. W terminie nie późniejszym jak 14 dni przed dniem rozpoczęcia prac, a w toku prac, na 14 dni przed dokonaniem zmiany osoby pełniącej funkcję, o której mowa w pkt 1, Wnioskodawca powinien przekazać do siedziby WUOZ Delegatury w Krośnie:
 - a) imię, nazwisko i adres w/w osoby;
 - b) dokumenty potwierdzające posiadanie przez nią stosownych wymagań określonych w pkt 1;
 - c) oświadczenia w/w osoby o podjęciu się wykonania prac lub kierowania tymi pracami.

Uwaga! Niespełnienie powyższych warunków będzie skutkowało nieważnością decyzji oraz ewentualnym nałożeniem kar określonych w art. 107d, ust. 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Zobowiązuje się Wnioskodawcę do:

1. Zawiadomienia wojewódzkiego konserwatora zabytków o terminie rozpoczęcia i zakończenia wskazanych w pozwoleniu prac.
2. Niezwłocznego zawiadomienia wojewódzkiego konserwatora zabytków o zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w trakcie prowadzenia wskazanych w pozwoleniu prac.

Postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia może zostać wznowione, a następnie pozwolenie może zostać cofnięte lub zmienione na podstawie art. 47 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, jeżeli w trakcie wykonywania robót określonych w pozwoleniu wystąpią nowe fakty i okoliczności, mogące doprowadzić do uszkodzenia lub zniszczenia zabytku.

Termin ważności pozwolenia ustala się na dzień: **31 grudnia 2026 r.**

Uzasadnienie

Planowane zabezpieczenie ruin dawnego zamku Kmitów (zamek Sobień) w Manastercu realizowane będzie na terenie obiektu wpisanego do rejestru zabytków decyzją WKZ w Rzeszowie pod numerem A-464 z 14 lipca 1969 r. Początki warowni sięgają XIII wieku, a na przełomie XIII i XIV wieku miał powstać tu murowany zamek. W dokumentach zamek pojawił się po raz pierwszy jako własność królewska i w 1389 r. został nadany przez Władysława Jagiełłę rycerskiemu rodowi Kmitów stanowiąc od tego czasu centrum rozległego majątku rodu. Od XVI wieku zamek zaczął tracić na znaczeniu i stopniowo popadał w ruinę. W latach 60-tych XX w. na terenie ruin prowadzone były badania archeologiczne, których wyniki pozwoliły na poszerzenie wiedzy dotyczącej historii oraz układu zabudowy. Nadleśnictwo Lesko zarządzające terenem, na którym zlokalizowane są relikty zamku, udostępniło ten obiekt dla ruchu turystycznego (schody terenowe do wejścia, pomosty komunikacyjne i widokowe na terenie ruin), jednakże, ze względu na pojawiające się okresowo uszkodzenia i degradacje substancji budowlanej ruin konieczne jest systematyczne wykonywanie ich zabezpieczeń w celu uczynienia obiektu bezpiecznym dla odwiedzających przy jednoczesnym zachowaniu zabytku jako tzw. trwałej ruiny.

Obecnie, w wyniku działania czynników atmosferycznych oraz ekspansji roślinności systematycznie porastającej mury, nastąpiła znaczna erozja kamienia, destrukcja korony murów i rozluźnienie wątku. Skutki degradacji widoczne są we wszystkich zachowanych reliktach murów. Uszkodzenia substancji budowlanej w postaci wykruszenia się fragmentów muru w strefie posadowienia ścian, rozluźnienie wątku w górnych partiach oraz odsłonięcie i wystawienie na działanie czynników atmosferycznych korony murów wykonanych w technice opus emplectum powodują zagrożenie dla osób licznie odwiedzających to miejsce. Degradacji uległa również wykonana kilkanaście lat wcześniej zabezpieczenie frontowej ściany bramy wejściowej stalową siatką.

Na terenie ruin zamku w 2022 r. przeprowadzona została kontrola konserwatorska, w wyniku której sformułowane zostały zalecenia konserwatorskie do zabezpieczenia obiektu. Część z tych prac wykonana została już w tym samym roku. Pozostały zakres, obejmujący głównie restaurację kamiennych murów nie został wykonany. Zakres ten przedstawiony został w dołączonej do wniosku ekspertyzie technicznej i projekcie zabezpieczenia ruin. Projekt przewiduje wykonanie najbardziej podstawowych działań mających na celu zabezpieczenie ruin przed dalszą degradacją powodowaną czynnikami atmosferycznymi oraz ochronę licznie odwiedzających to miejsce turystów. Do

najważniejszych działań w tym zakresie należy zaliczyć naprawę siatki zabezpieczającej ścianę frontową nad wejściem na teren ruin, przemurowanie rozluźnionego kamiennego wątku w szczytach większości zachowanych ścian, a także miejscowe wzmocnienie posadowienia gdzie kamień się wykruszył powodując osłabienie oparcia na fundamencie. Konieczne jest również wzmocnienie jednej ze ścian wschodniej części ruin, gdzie zauważono zarysowanie wskazujące na odspajanie się tej części od głównego korpusu, co z czasem może skutkować zawaleniem się tej części ściany. Sposób wykonania w/w czynności przedstawiony został w dołączonej do wniosku dokumentacji projektowej. Mając powyższe na uwadze zdecydowano jak w sentencji decyzji.

Przywołanie art. 4 pkt 1 i art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. c) i art. 7 pkt 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami określa zakres przedmiotowy ochrony konserwatorskiej. Art. 36 ust. 1, pkt 1) ustawy o ochronie dóbr kultury powołano, gdyż pozwolenie dotyczy prac przy obiekcie wpisanym do rejestru zabytków. Powołanie przepisów art. 89 pkt 2), art. 92 ust. 6, art. 93 ust. 1 te same ustawy znajduje podstawę w zakresie właściwości miejscowej, rzeczowej i instancyjnej Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków do rozpoznania niniejszej sprawy, który uprawnienia swoje przekazał na podstawie Upoważnienia z 1 października 2015 roku Kierownikowi Delegatury WUOZ w Krośnie. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich i architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań zabytków, przytoczono, gdyż rozporządzenie to określa tryb i sposób wydawania pozwoleń, w tym szczegółowe wymagania, jakim powinien odpowiadać wniosek i pozwolenie na prowadzenie prac przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków. Art. 104 Kpa powołano, gdyż decyzja załatwia przedmiotową sprawę.

Na podstawie art. 36 ust. 8 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, uzyskanie pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na podjęcie robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru nie zwalnia z obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę albo zgłoszenia, w przypadkach określonych przepisami Prawa budowlanego.

Od niniejszej decyzji przysługuje Stronom – na podstawie art. 127 §2 oraz art. 129 §1 i §2 Kpa – za moim pośrednictwem – prawo wniesienia odwołania do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie w terminie 14 dni od daty jej doręczenia.

Ponadto, na podstawie art.:

- 127a §1 i §2 Kpa, w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję, a decyzja staje się ostateczna i prawomocna z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania;
- 130 §1 §2 Kpa, przed upływem terminu do wniesienia odwołania decyzja nie ulega wykonaniu; wniesienie odwołania w terminie wstrzymuje wykonanie decyzji;
- 130 §4 Kpa decyzja podlega wykonaniu przed upływem terminu do wniesienia odwołania, jeżeli jest zgodna z żądaniem wszystkich stron lub wszystkie strony zrzekły się prawa do wniesienia odwołania.

Z upoważnienia
Podkarpackiego
Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków
Łukasz Dzik
KIEROWNIK DELEGATURY W KROŚNIE

Załącznik:

Ekspertyza techniczna i Projekt zabezpieczenia trwałej ruiny zamku Kmitów na terenie Nadleśnictwa Lesko. Restauracja i konserwacja ruin na terenie działek nr ew. 87, 473 i 86/6, wykonany przez mgr inż. Tomasza Lenia. Październik 2023.

Otrzymują:

1. Nadleśnictwo Lesko z/s w Łączkach, Łączki 8, 38-600 Lesko.

Do wiadomości:

2. Starostwo Powiatowe w Lesku.
3. Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków z siedzibą w Przemyśle Delegatura w Krośnie, ul. Bieszczadzka 1c, 38-400 Krosno (2x).

PODKARPACKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTEKOW

Decyzja stała się
ostateczna
w dniu 15.12.2023
Z upoważnienia
Podkarpackiego
Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków
Łukasz Dzik
KIEROWNIK DELEGATURY W KROŚNIE